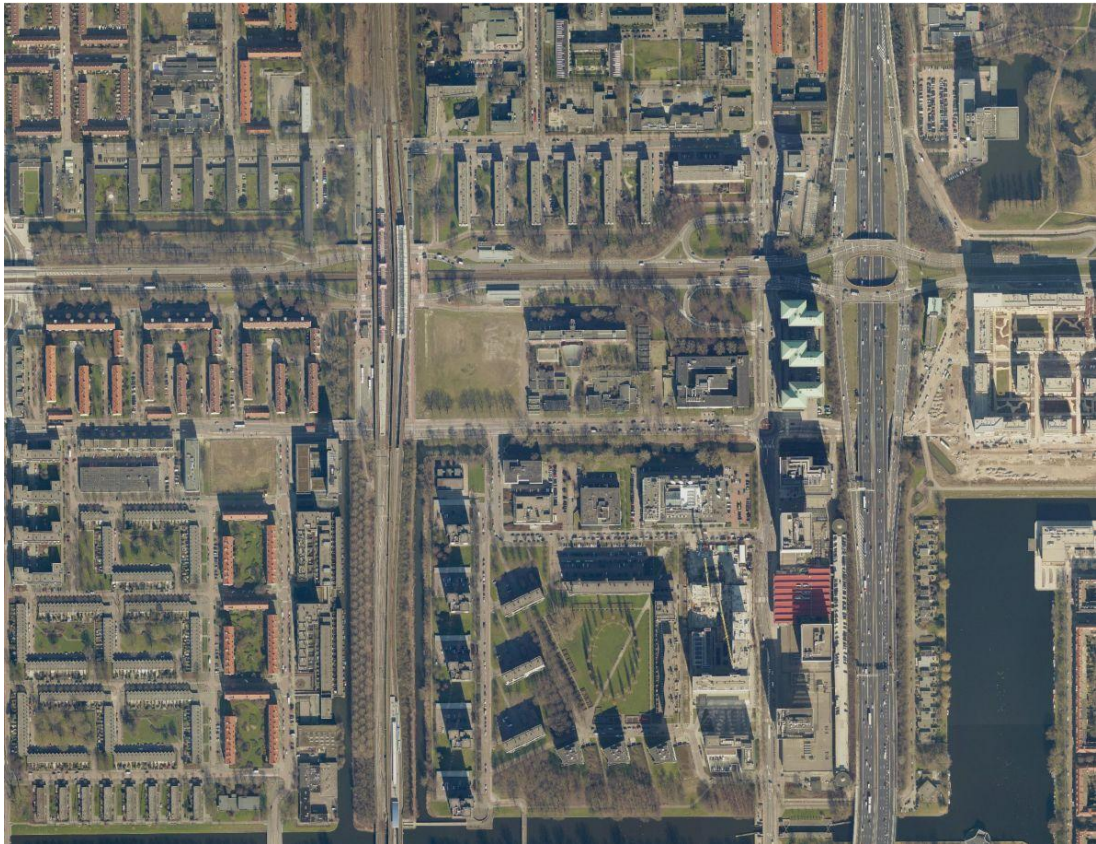


# Concept Natuurwaardenonderzoek bestemmingsplangebied Lelylaan



Gemeente Amsterdam  
Dienst Ruimtelijke Ordening

Beleidsteam Stad

Mei 2012

# Inhoud

<b>1. Samenvatting en conclusies .....</b>	<b>3</b>
<b>2. Inleiding.....</b>	<b>4</b>
<b>3. Kaders .....</b>	<b>5</b>
<b>4. Beschrijving van het gebied en inventarisatie.....</b>	<b>6</b>
<b>5. Ingrepen en analyse van de effecten op flora en fauna .....</b>	<b>8</b>
<b>6. Consequenties natuurwetgeving en ontheffing Flora- en faunawet .....</b>	<b>9</b>
<b>7. Conclusies en aanbevelingen .....</b>	<b>13</b>

## 1. Samenvatting en conclusies

Voor het plangebied Lelylaan wordt een nieuw bestemmingsplan opgesteld. Het plan maakt een aantal nieuwe ontwikkelingen mogelijk.

In dit natuurwaardenonderzoek is nagegaan of er vanuit de natuurwetgeving consequenties zijn voor het plan. Voor dit gebied gaat het vooral om soortbescherming of te wel de Flora- en faunawet.

Er zijn in de nabijheid geen Natura2000-gebieden, waarop een negatief effect te verwachten valt.

In het plangebied komen een aantal beschermde soorten voor. Voor een aantal soorten geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Verblijfplaatsen van vleermuizen, nesten van vogels en groeiplaatsen van orchideeën moet wel ontheffing van de Flora- en faunawet worden aangevraagd.

Het is niet uitgesloten dat er vleermuizen in gebouwen verblijven. Bij sloop of grootschalige ingrijpen aan gebouwen dient – als het gebouw daarvoor geschikt lijkt - nader onderzoek naar de aanwezigheid van vleermuizen uitgevoerd te worden. Een Quick scan heeft als resultaat opgeleverd dat de volgende gebouwen in potentie geschikt worden geacht als vleermuizenverblijf: de ROC in het Podiumgebied, de zuidpunt van de Jacques Veltmanstraat en het Bastionhotel. Ook de bomen in de afslag van de Lelylaan zijn in potentie geschikt als vleermuisverblijfplaats. Omdat er op korte termijn nog geen ontwikkelingen op de laatste drie locaties worden voorzien en de geldigheidsduur van een vleermuizeninventarisatie beperkt is, wordt alleen het eerstgenoemde gebouw nader op vleermuizen onderzocht.

Als er vleermuizen worden aangetroffen moet er voor alternatieve verblijven worden gezorgd en moeten er bij de werkzaamheden maatregelen worden getroffen om deze dieren niet te schaden. Als de maatregelen voldoende zijn dan geeft het ministerie van EL&I toestemming in de vorm van een positieve afwijzing.

Voor bijna alle broedvogels die in het plangebied voorkomen geldt dat de nesten tijdens de broedperiode beschermd zijn en daarbuiten niet. Bij werkzaamheden dienen de nesten van vogels ontzien te worden. Dat kan goed door de planning van de werkzaamheden op aanwezige broedvogels aan te passen.

In het bosplantsoen in de afslag van de Lelylaan broedt een boomvalk. De boomvalk is een vogelsoort waarvan het nest ook buiten het broedseizoen beschermd is.

Bij werkzaamheden op braakliggende terreinen kan voor rietorchissen gebruik gemaakt worden van een gedragscode, bijvoorbeeld die van de Gemeente Amsterdam.

## 2. Inleiding

### Het project

In het bestemmingsplangebied wordt nu hoofdzakelijk gewoond verder zijn er kantoren, winkels en scholen. Voor een aantal deelgebieden zijn ontwikkelplannen opgesteld: het Podiumgebied, het Oranjekwartier/Koningin Wilhelminaplein, Gerrit Mannourystraat en de Nieuwbouw Calvijn.

In het nieuwe bestemmingsplan wordt verdichting mogelijk gemaakt. Sloop van een aantal bestaande gebouwen en de kap van bomen is een consequentie van de plannen. In deze natuurtoets wordt onderzocht welke consequenties er vanuit de natuurwetgeving kunnen zijn voor het bestemmingsplan.

### Werkwijze

Deze toets behandelt eerst de wettelijke en beleidskaders. Daarna volgt een beschrijving van het gebied en de soorten die er voorkomen dan wel verwacht kunnen worden. Vervolgens worden de mogelijke effecten van ingrepen op de aanwezige soorten beschreven. Tenslotte wordt beoordeeld of er omstandigheden zijn, waarbij een ontheffingsaanvraag van de Flora- en faunawet aangevraagd moet worden en onder welke voorwaarden een ontheffing naar alle waarschijnlijkheid verkregen kan worden. De locaties waar ontwikkelplannen voor zijn, zijn onderzocht op hun potentiële geschiktheid als vleermuisverblijf. Voor de gebouwen die potentieel geschikt worden geacht zal nader onderzoek nodig zijn. Resultaten van onderzoek naar zwaar beschermde soorten, zoals vleermuizen, zijn drie jaar geldig. Daarom wordt dit seizoen alleen onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen uitgevoerd indien er binnen afzienbare tijd ingrepen worden voorzien. Voor de locaties waarvan de planning nog onduidelijk is zal dit onderzoek later moeten plaatsvinden. Voor deze locaties wordt wel aangegeven hoe gehandeld moet worden als er vleermuizen worden aangetroffen om in de toekomst naar verwachting een ontheffing van de Flora- en faunawet te verkrijgen.

### Eerder onderzoek

Gegevens over het voorkomen van soorten worden sinds 1990 bijgehouden in de 'Ecologische Atlas Amsterdam'. De grotere groengebieden zijn regelmatig geïnventariseerd, ook in de directe omgeving van de Gemeente Amsterdam. De soortgroepen waarvan de gegevens zijn bijgehouden zijn zoogdieren, broedvogels, reptielen, amfibieën, vissen, kreeftachtigen, dagvlinders, sprinkhanen, krekels en libellen. Locaties van roepende rugstreeppadden worden elk jaar in kaart gebracht. In 2004 en 2005 zijn alle kolonies huismussen in de openbare ruimte van Amsterdam geïnventariseerd. In 2008 is door Els & Linde een Quick scan ecologie Lelylaan uitgevoerd.

### Begrenzing van het plangebied



### 3. Kaders

Wettelijke kaders	
Natuurbeschermingswet (1998) - Natura-2000 (gebiedsbescherming)	Gebiedsbescherming - Natuurbeschermingswet 1998: Natura 2000 Onder de Natuurbeschermingswet 1998 (Nb-wet) zijn gebieden aangewezen die onderdeel uitmaken van de Europese ecologische hoofdstructuur, de Natura 2000 gebieden genaamd. Indien een ruimtelijke ontwikkeling plaatsvindt in of in de nabijheid van een Natura 2000 gebied moet worden onderzocht of de ontwikkeling de kwaliteit van het gebied kan verslechteren of verstoren. Indien het bestemmingsplan de kwaliteit van een Natura 2000 gebied kan verslechteren of verstoren dient er een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet te worden aangevraagd.
Flora- en faunawet en gedragscode (soortbescherming)	In april 2002 is de Flora- en faunawet (Ffwet) van kracht geworden. Op grond van deze wet zijn vrijwel alle in het wild en van nature in Nederland voorkomende dieren, beschermd. De Ffwet bevat verbodsbepalingen met betrekking tot het aantasten, verontrusten of verstoren van beschermde dieren en plantensoorten, hun nesten, holen en andere voortplantings- of vaste rust- en verblijfplaatsen. Bij vrijwel alle ingrepen moet met door Flora- en faunawet beschermde soorten rekening worden gehouden. De beschermde soorten zijn met behulp van tabellen onderverdeeld in verschillende niveaus van bescherming. Het strengst beschermd zijn de soorten van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn. Voor het bestemmingsplan moet inzichtelijk worden gemaakt voor welke soorten er mogelijk ontheffing van de Flora- en faunawet moet worden aangevraagd en onder welke voorwaarden deze naar alle waarschijnlijkheid verkregen zal worden.
Beleidskaders	
Ecologische Hoofdstructuur (landelijk en provinciaal beleid)	Voor heel Nederland zijn natuurgebieden met verbindingzones vastgelegd. Dit noemen we de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). De EHS is een belangrijk middel om de hoofddoelstelling van het natuurbeleid te bereiken: natuur en landschap behouden, versterken en ontwikkelen, als essentiële bijdrage aan een leefbaar Nederland en een duurzame samenleving. De EHS moet er onder meer toe bijdragen dat afspraken over het behoud en het herstel van biodiversiteit worden nagekomen. Na realisatie is de structuur uiteindelijk grensoverschrijdend, zodat diersoorten zich vrij kunnen bewegen en vermengen over Europa. Bij kwantitatieve of kwalitatieve aantasting van de EHS dient gecompenseerd te worden volgens de in de Nota Ruimte vastgelegde regels.
Hoofdgroenstructuur (Amsterdams beleid)	In de structuurvisie van Amsterdam 2040 (vastgesteld in 2011) is de hoofdgroenstructuur opgenomen. Voor functiewijzigingen, die buiten de vastgelegde kaders vallen moet advies worden gevraagd aan de Technische Advies Commissie Hoofdgroenstructuur. Eventuele wijzigingen kunnen aan de Gemeenteraad worden voorgelegd.
(Concept) Ecologische structuur (Amsterdams beleid)	De Structuurvisie 2040 is verder uitgewerkt in een ecologische visie. De kaart van de ecologische structuur is nog in concept (mei 2012). Naar verwachting wordt de visie voor het zomerreces aan de Raad aangeboden.
Rode lijstsoorten (landelijk beleid)	Eens per tien jaar worden er Rode lijsten opgesteld. Hierop komen soorten die om verschillende redenen sterk in aantal achteruitgaan. Voor het Ministerie van LNV zijn de rode lijsten mede richtinggevend voor het te voeren natuurbeleid. Het Ministerie stimuleert dat bij bescherming en beheer van gebieden rekening wordt gehouden met de Rode-lijst-soorten, en dat zo nodig en zo mogelijk aanvullende soortgerichte maatregelen zullen worden genomen.

#### Nieuwe natuurwet

Er is een nieuwe natuurwet aangekondigd. Niet bekend is wanneer deze in werking zal treden. In deze nieuwe wet worden Boswet, Natuurbeschermingswet en Flora- en faunawet samengevoegd. In het conceptvoorstel wordt de bescherming van niet-Europees beschermde soorten verminderd.

## 4. Beschrijving van het gebied en inventarisatie

### Omgeving

Het plangebied ligt in een stedelijke omgeving. De A10 en de spoor- en metrolijn lopen deels door het plangebied. Het Rembrandtpark ligt aan de noordoostkant. Ten noordwesten van het plangebied ligt de Sloterplas met het Sloterpark.

### Het plangebied

Het plangebied wordt grotendeels bewoond. Ook zijn er scholen, bedrijven en kantoren. De bebouwing is divers; van moderne kantoren met veel glas tot oude scholen. Verder zijn er enkele braakliggende kavels.

### Ecologische verbinding

De spoorbaan met taluds en sloten van de ringspoorlijn en in mindere mate de taluds van de A10 met sloten vormen verbindingen met het buitengebied waarlangs grondgebonden dieren zich kunnen verplaatsen. Langs delen van de spoorlijn kunnen trekkende soorten langer verblijven.

### Inventarisatie: aangetroffen en verwachte soorten

#### *Zoogdieren*

Langs de taluds van snelweg en spoorbaan kunnen algemene zoogdieren als konijn, egel, bosmuis, bosspitsmuis en veldmuis het plangebied bereiken. Door de open structuur van de bebouwing kunnen deze dieren in vrijwel het hele plangebied aangetroffen worden. Langs de spoorbaan kan ook een rondzwervende wezel of vos worden aangetroffen.

Konijn, egel, veldmuis en bosmuis zijn te verwachten.

#### *Vleermuizen*

Het plangebied als geheel is geschikt voor vleermuizen. Foerageergebied is in de nabijheid, bijvoorbeeld langs de begroeiing van de spoorlijn, in het Rembrandtpark en rond de Sloterplas.

Gebouwen met ontwikkelplannen en kans op vleermuizen zijn:

- De zuidpunt van de Jacques Veltmanstraat;
- De ROC in het Podiumgebied;
- Het Bastionhotel

Verder zitten er in de bomen bij de afslag van de Lelylaan door spechten gehakte gaten. Deze gaten kunnen door boombewonende vleermuizen, bijvoorbeeld de ruige dwergvleermuis, gebruikt worden. De aanwezigheid van vleermuizen is alleen vast te stellen door het uitvoeren van gespecialiseerd onderzoek met batdetectoren in het gedeelte van het seizoen dat vleermuizen actief zijn. Door de Gegevensautoriteit Natuur is een protocol vastgesteld waaraan een vleermuisonderzoek in het kader van de Flora- en faunawet moet voldoen. Het aantal malen dat er waargenomen moet worden is afhankelijk van de te verwachten soorten en het te verwachten gebruik. Op deze plaats in de stad wordt in ieder geval de gewone dwergvleermuis verwacht (zomer- en winterverblijfplaats). De ruige dwergvleermuis kan ook voorkomen en is vooral in het najaar en in de winter aanwezig. Andere gebouwbezonende soorten als laatvlieger en meervleermuis zijn ook mogelijk.

### Amfibieën

Bruine en groene kikker en gewone pad kunnen in de waterpartijen worden verwacht, vooral langs de spoorbaan. De rugstreeppad – genoemd in de Quick scan – Els en Linde is nooit in de omgeving van het plangebied waargenomen en is er ook niet te verwachten.

### Vissen

Beschermde vissen zijn niet te verwachten.



## Flora

Beschermde planten zijn niet aangetroffen. Het braakliggende terrein van de locatie Calvincollege is een mogelijke groeiplaats voor een beschermde orchideeënsoort: de rietorchis.

## *Broedvogels*

In en aan de gebouwen (onder dakpannen, kleine openingen in de muren) kunnen sommige vogels (spreeuwen, huismussen, koolmezen, pimpelmezen) broeden.

In de bossages van de plantsoenen kunnen merel, zanglijster, heggenmus en winterkoning broeden. De dicht begroeide delen zijn ook geschikt voor fitis en tijftjaf. Langs de spoorbaan is het biotoop geschikt voor kleine karekiet.

In de hogere bomen kunnen eksters en kraaien nestelen.

Langs de oevers van de waterpartijen broeden watervogels als wilde eend, meerkoet en waterhoen.

Op het dak van het bedrijfsgebouw aan de Jacques Veltmanstraat broeden waarschijnlijk kokmeeuwen.

Huismussen zijn niet gehoord of gezien. Er is geen geschikte biotoop voor huismussen in het plangebied.

In het bosplantsoen in de afslag van de Lelylaan is een eksternest en het nest van een boomvalk waargenomen. Verder zitten er door spechten gehakte gaten in de bomen.

## Analyse

Het plangebied bestaat uit stedelijk gebied. De hoogste natuurwaarden zijn te vinden langs de ringspoorlijn. Deze strook is ook de ecologische verbinding met het buitengebied.

Op een aantal ontwikkellocaties staan gebouwen die potentieel geschikt zijn als vleermuisverblijfplaats. Omdat er in de directe omgeving goed foerageergebied aanwezig is, is er een kans dat vleermuizen één of meerdere van deze gebouwen gebruiken.



## 5. Ingrepen en analyse van de effecten op flora en fauna

### Het plan

In het bestemmingsplan wordt sloop en nieuwbouw op een aantal locaties mogelijk gemaakt.

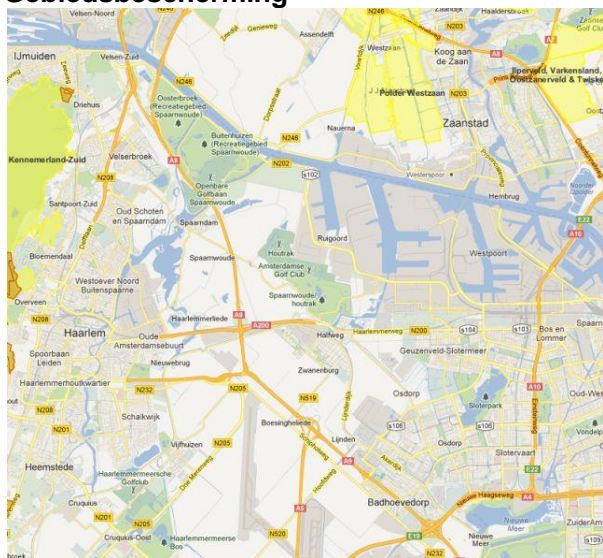


*De gevel van het ROC-gebouw met open stootvoegen*



## 6. Consequenties natuurwetgeving en ontheffing Flora- en faunawet

### Gebiedsbescherming



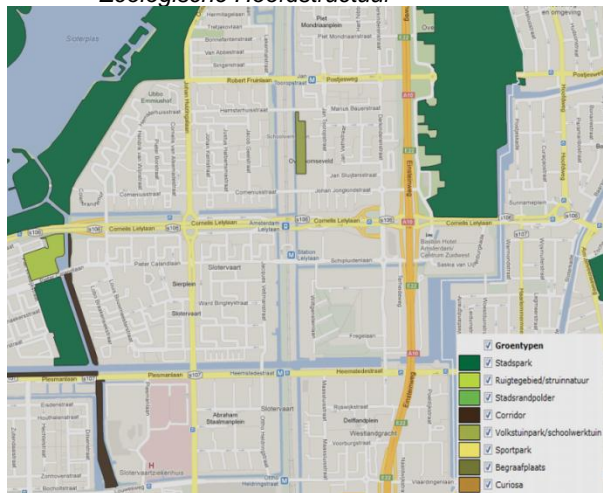
Het plan bevindt zich buiten de Speciale Beschermingszones. De polder Westzaan is het meest nabijgelegen Natura2000-gebied. Negatieve effecten op N2000-gebieden worden niet verwacht. (Kaart ministerie van EL&I)

Natura2000-gebieden



In het plangebied liggen geen gebieden die tot de Ecologische behoren. (Kaart Provincie)

Ecologische Hoofdstructuur



In het plangebied liggen geen gebieden die tot de Hoofdgroenstructuur van Amsterdam behoren.

Hoofdgroenstructuur



Concept Ecologische structuur Amsterdam met knelpunten

Een uitwerking van de Structuurvisie 2040 is de ecologische visie. De kaart van de ecologische structuur is nog in concept (mei 2012). Naar verwachting wordt de visie voor het zomerreces aan de Raad aangeboden.

De kaart laat de ecologische structuur zien, zoals die door dieren wordt gebruikt. In de structuur zijn een aantal knelpunten onderkend. De ambitie is om deze barrières voor dieren weg te nemen. Spoor- metrobaan en de groenstrook langs de Schipluiden maken onderdeel uit van de concept ecologische structuur

## Soortbescherming

### Zoogdieren

Voor de grondgebonden zoogdieren: konijn, egel, bosmuis, bosspitsmuis en veldmuis geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling.

### Vleermuizen

Gezien de nabijheid van geschikt foerageergebied is er een kans dat er vleermuizen in het plangebied verblijven in daarvoor geschikte gebouwen. Bij sloop of grootschalige renovatie is een aanvullend onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen nodig.

Alle vleermuissoorten worden streng door de Flora- en faunawet beschermd (Bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn). Het is dan ook niet altijd eenvoudig om ontheffing te verkrijgen.

Dikwijls kan door een goede planning van de werkzaamheden en het treffen van mitigerende maatregelen een ontheffingsaanvraag worden voorkomen. Indien er wel een ontheffingsaanvraag nodig is zal naar alle waarschijnlijkheid worden verkregen als op de hieronder beschreven wijze wordt gehandeld.

Om de aanwezigheid van vleermuizen vast te stellen is er nader onderzoek nodig.

Hierbij moet onderzoek gedaan worden naar verblijfplaatsen in gebouwen:

- zomerverblijfplaatsen gewone dwergvleermuis in gebouwen;
- winterverblijfplaatsen gewone en ruige dwergvleermuis in gebouwen;
- kraamkolonies van gewone dwergvleermuizen in gebouwen;
- baltsplaatsen van gewone en ruige dwergvleermuis in gebouwen.

Indien er tijdens het veldwerk aanwijzingen voor zijn dienen de mogelijke verblijfplaatsen van laatvlieger en meervleermuis daaraan worden toegevoegd.

Bij het onderzoek van verblijfplaatsen moet het vleermuizenprotocol worden gevolgd. In de praktijk zal dit betekenen dat er minimaal vier keer per seizoen (van april tot half oktober) in de late avond of vroege ochtend gespecialiseerd onderzoek zal moeten worden gedaan met batdetectoren. Hoe het vleermuizenprotocol moet worden toegepast is te vinden op:

[http://www.gegevensautoriteitnatuur.nl/files/vleermuisprotocol\\_2012\\_24\\_februari\\_2012-1.aspx](http://www.gegevensautoriteitnatuur.nl/files/vleermuisprotocol_2012_24_februari_2012-1.aspx) (Er verschijnen regelmatig aangepaste protocollen).

Indien uit het nader onderzoek blijkt dat er vaste verblijfplaatsen in de gebouwen zijn moet er volgens de Flora- en faunawet gehandeld worden. In de gedragscode van de Gemeente Amsterdam ([http://www.amsterdam.nl/publish/pages/123284/gedragscode\\_flora\\_en\\_fauna\\_amsterdam\\_.pdf](http://www.amsterdam.nl/publish/pages/123284/gedragscode_flora_en_fauna_amsterdam_.pdf)) staan hiervoor de richtlijnen. Aangevoerd moet worden dat geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort. In grote lijnen komt dit neer op het voorkomen van

schade aan vleermuizen bij sloopwerkzaamheden en het aanbrengen van vervangende voorzieningen in nieuwbouw.

De te treffen maatregelen zijn afhankelijk van het type verblijfplaats. Mogelijke maatregelen zijn:

- Bij de planning van de sloopwerkzaamheden moet rekening worden gehouden met kwetsbare periodes van de aangetroffen soorten, deze periodes verschillen per type verblijfplaats;
- Het ongeschikt maken van verblijfplaatsen op het juiste moment (zodat vleermuizen voor de sloop kunnen wegtrekken).

Ten tweede moet worden aangetoond dat de functionaliteit van de vaste rust – en verblijfplaatsen behouden blijft. Dat kan door:

- Werkzaamheden aan gebouwen met geschikte verblijfsplaatsen te faseren;
- In de nieuwbouw of in gebouwen in de nabije omgeving voorzieningen te treffen waardoor vleermuizen deze gebouwen weer als verblijfplaatsen kunnen gebruiken. Dit kan door bijvoorbeeld een deel van een spouwmuur voor vleermuizen toegankelijk te maken of vleermuiskasten in te metselen of op te hangen.

Het ministerie heeft in december 2011 voor een aantal beschermde soorten, waaronder de gewone en de ruige dwergvleermuis, soortenstandaards ontwikkeld. Hierin staat uitgebreid beschreven welke maatregelen er getroffen kunnen worden om de vleermuis bij sloop zo min mogelijk te schaden en welke kansen er in nieuwbouw zijn om nieuwe verblijfplaatsen te ontwikkelen. (Zie <https://www.hetInVloket.nl/onderwerpen/vergunning-en-ontheffing/dossiers/dossier/flora-en-faunawet-ruimtelijke-ingrepen/soortenstandaards>).

Bij de sloop van een gebouw kunnen de maatregelen in de vorm van een ontheffingsaanvraag aan het Ministerie van EL&I worden aangelegd. Ontheffing kan alleen worden aangevraagd met een in de Habitatrictlijn genoemd belang. Onder normale omstandigheden is voor soorten van Bijlage IV van de Habitatrictlijn alleen ontheffing mogelijk op grond van '*dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten*'. In de ontheffingsaanvraag moet worden aangegeven hoe er bij de werkzaamheden en nieuwbouw rekening wordt gehouden met de aanwezigheid van de vleermuis. Indien de maatregelen als voldoende worden beoordeeld volgt er een 'positieve afwijzing'.

### Broedvogels

Voor de meeste broedvogels geldt, dat de nesten gedurende de broedtijd zijn beschermd, maar daarbuiten niet. Ontheffing voor broedende vogels wordt niet verleend, omdat het in de regel goed mogelijk is om verontrusting in het broedseizoen te voorkomen.

Het nest van de boomvalk – aangetroffen in de afslag van de Lelylaan - is jaarrond beschermd. Bij ruimtelijke ontwikkeling geldt er geen vrijstelling van artikel 11 (de vernietiging van vaste rust- en verblijfplaatsen).

De mogelijkheden om voor een boomvalk ontheffing aan te vragen zijn beperkt. De Europese Vogelrichtlijn laat geen andere gronden om ontheffing aan te vragen toe dan:

- bescherming van flora en fauna;
- veiligheid van het luchtverkeer;
- volksgezondheid of openbare veiligheid.

De boomvalk is een kleine roofvogel, die jaagt op kleine vogels en libellen. Hij neemt in aantal af en staat dan ook op de Rode lijst. De broedpopulatie in Noord-Holland wordt op slechts 60-90 paar geschat. Opvallend is wel dat hij relatief vaker in stedelijk gebied voorkomt. Om een ontheffing te krijgen zal in ieder geval moeten worden aangetoond dat er voldoende broedgelegenheid in de directe omgeving aanwezig is.



### Flora

Bij de in gebruik name van braakliggende kavels moet rekening gehouden worden met de aanwezigheid van beschermde orchideeën (rietorchis). Als bij werkzaamheden de gedragscode van de Gemeente Amsterdam gevolgd wordt is een ontheffing van de Flora- en faunawet niet nodig.

### Zorgplicht

Voor alle soorten, ook niet-beschermd, geldt de zorgplicht. Dat betekent dat door zorgvuldig te werken zoveel mogelijk schade aan diersoorten moet worden voorkomen.



*Eksternest*



## 7. Conclusies en aanbevelingen

### Conclusies

De natuurwaarden van het plangebied bevinden zich vooral langs de spoorlijn.

Het is niet uitgesloten dat er verblijfplaatsen van vleermuizen in een aantal gebouwen zijn. Slechts een beperkt aantal gebouwen is geschikt als vleermuisverblijfplaats.

Bijzonder is de broedende boomvalk in de afslag van de Lelylaan. Het nest van de boomvalk is jaarrond beschermd.

Om vast te stellen dat er daadwerkelijk vleermuizen verblijven is nader onderzoek noodzakelijk. Voor de volgende locaties wordt nader onderzoek aanbevolen:

- De zuidpunt van de Jacques Veltmanstraat;
- De ROC in het Podiumgebied;
- Het Bastionhotel
- Bomen afslag Lelylaan

Gezien de onzekerheid van de planning is alleen vleermuisonderzoek bij de ROC aan de orde.

### Aanbevelingen

Bij de inrichting en het beheer van de openbare ruimte van de wijk kan rekening gehouden worden met de biotoopwinsten van vleermuizen en vogels. Dit kan door inheemse boom-, struik, en plantensoorten te gebruiken en deze af te stemmen op de voedselbehoefte, zodat er in alle seizoenen voedsel aanwezig is. Met het ophangen van nestkastjes voor huismussen, mezen, boomkruiper, boomklever, vliegenvangers, etc. kan de broedgelegenheid van deze vogels worden gestimuleerd.

Groene daken en groene muren zorgen ook voor een groter aanbod van insecten en nestgelegenheid. Ook bewoners kunnen worden gestimuleerd om natuurvriendelijke maatregelen te treffen in de vorm van het aanbieden van nestgelegenheid, gebruik van een variatie van inheemse soorten en het natuurvriendelijk beheer van tuinen.



*Spechtengat*